

Contents

1. ΑΚΡΙΒΩΣ ΟΠΩΣ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ Κ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ 20/09/2017 page 1,18,19

1. ΑΚΡΙΒΩΣ ΟΠΩΣ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ Κ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Publication: . . . Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Date: . . . . . 20/09/2017 Clipping Date: . . . 20/09/2017

Page: 1

ΕΚΘΕΣΗ ΟΟΣΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ακριβώς όπως το όραμα του Κ. Μητσοτάκη!

Αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος, σχολική αυτονομία, λογοδοσία και αξιολόγηση βάσει των μαθητικών επιδόσεων είναι οι προτάσεις του Οργανισμού που φέρνουν πονοκέφαλο στο υπουργείο Παιδείας. • **Συνέντευξη με τον Σπύρο Γεωργάτο, πρόεδρο του ΕΣΕΚΑΑΔ.**
ΣΕΛ. 18-19

Συνέντευξη | **ΣΠΥΡΟΣ ΓΕΩΡΓΑΤΟΣ** Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, καθηγητής Βιολογίας στην Ιατρική Σχολή του Παν. Ιωαννίνων

▶ Στην **ΑΝΝΑ ΑΝΔΡΙΤΣΑΚΗ**

• Ο ρόλος σας στον σχεδιασμό του νέου τοπίου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την έρευνα ήταν, ως τώρα, καθοριστικός. Είναι εφικτές οι μεταρρυθμιστικές αλλαγές που επιχειρεί το υπουργείο Παιδείας; Υπάρχει οικονομική υποστήριξη;

Οι πραγματικές μεταρρυθμίσεις έχουν κόστος, όχι μόνο οικονομικό αλλά και πολιτικό. Οποιος φιλοδοξεί ν' αλλάξει τα πράγματα, θα πρέπει να είναι προετοιμασμένος και για τα δύο. Παρακολούθησα με προσοχή τις δηλώσεις των πολιτικών αρχηγών στη Θεσσαλονίκη. Σε όσα ανέφερε ο πρωθυπουργός δεν μπόρεσα να διακρίνω κάποια emblematicή πρωτοβουλία σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση. Βέβαια, υποσχέθηκε ότι θα δοθούν ορισμένα κονδύλια. Αλλά μάλλον πρόκειται για μερίσματα περιστασιακών εξοικονομήσεων που θα καλύψουν επείγουσες ανάγκες. Είναι σημαντικό, αλλά δεν φτάνει ως το επίπεδο μιας εθνικής στρατηγικής. Ο κ. Μητσοτάκης αναφέρθηκε πάλι σε μεταρρυθμίσεις που συνοψίζονται σε έναν όρο: Επιχειρηματικό Πανεπιστήμιο. Αυτό που εννοεί είναι ότι την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση θα τη χρηματοδοτήσουν (μέσω των διδασκτρών) τα συνήθη υποζύγια, δηλαδή οι οικογένειες κι οι συνταξιούχοι. Αν είναι ποτέ δυνατόν...

• **Δηλαδή, αν δεν δοθούν γενναία κονδύλια, δεν θα μπορούσαν να προχωρήσουν οι αλλαγές;**

Ας δούμε κατάματα την πραγματικότητα: Το καθεστώς των αναπληρωτών είναι μια παγκόσμια πρωτοτυπία. Οι μισθοί των δημοσίων λειτουργών είναι πολύ χαμηλοί. Τα λειτουργικά έξοδα των δημοσίων ιδρυμάτων δεν καλύπτονται. Κι όταν η Πολιτεία αδυνατεί να παράσχει τα αναμενόμενα και τα υπεσχημένα, ενεργοποιείται ένας παθολογικός αυτοματισμός: ανταγωνισμοί, τοπικισμοί, συντεχνιακές εξάρσεις, μύδρος κατά της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας και μετατροπή της πολιτικής αντιπαράθεσης σε εμφύλιο πόλεμο. Οι πιέσεις των θεσμών για περικοπές και εκχώρηση του δημόσιου συστήματος στους ιδιώτες μάς οδηγούν σε αυτό ακριβώς το αδιέξοδο. Είναι ηθικό και πατριωτικό μας καθήκον να πούμε: «Φτάνει πια».

• **«Φτάνει πια» στις πιέσεις της τράικας, στις αδυναμίες της Πολιτείας; Σε ποιον απευθύνετε;**

Η εκπαιδευτική κοινότητα λέει καθαρά «όχι άλλες περικοπές». Η μόνη συζήτηση που έχει νόημα από εδώ και πέρα είναι πώς θ' αυξηθεί η δημόσια χρηματοδότηση. Κι αυτό

«Οι πιέσεις των θεσμών για περικοπές και εκχώρηση του δημόσιου συστήματος στους ιδιώτες μας οδηγούν σε αδιέξοδο»

«Οι πραγματικές μεταρρυθμίσεις έχουν κόστος, όχι μόνο οικονομικό αλλά και πολιτικό. Οποιος φιλοδοξεί ν' αλλάξει τα πράγματα θα πρέπει να είναι προετοιμασμένος και για τα δύο». Όσο για την τράικα και τις πιέσεις για περικοπές, «είναι ηθικό και πατριωτικό μας καθήκον να πούμε: «Φτάνει πια»». Διαμνύσεις προς πάσα κατεύθυνση και με ειδικό ενδιαφέρον, αν ληφθεί υπόψη ότι μιλάει ένας άνθρωπος που συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις με τους θεσμούς, είναι εκ των εμπνευστών του σχεδίου για τη συγκρότηση του ενιαίου χώρου ανώτατης εκπαίδευσης και έρευνας και έχει στο ενεργητικό του τον σχεδιασμό του Ελληνικού Ιδρύματος

Ερευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ). Βρίσκεται πίσω από πολλές μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες. Υπήρξε μέλος της Επιτροπής Διαλόγου για την Παιδεία, αργότερα σύμβουλος του υπουργού Παιδείας, Κώστα Γαβρόγλου, τώρα πρόεδρος του ΕΣΕΚΑΑΔ (τέως Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας). Αμισθί σε όλες τις θέσεις και πάντα παράλληλα με την κύρια δραστηριότητά του, τη διδασκαλία στην Ιατρική του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Είναι, άλλωστε, βαριές οι επιστημονικές του περγαμνές. Στην πολιτική, πάντως, ξεχωρίζει γιατί μιλάει ανοικτά, δεν διατάζει να διαφωνήσει με ανθρώπους που θαυμάζει και δεν έχει, ποτέ, προσωπική ατζέντα.

το αίτημα-θέση απευθύνεται πρωτίστως προς τους θεσμούς αλλά και προς τον πρωθυπουργό.

• **Δηλαδή, λεφτά υπάρχουν;**

Η στικχομηθία αυτή έχει παρεξηγηθεί. Πάντα υπάρχουν λεφτά. Είναι θέμα πολιτικής βούλησης και κεράρχησης προτεραιότητων. Η Παιδεία είναι το μέλλον του τόπου.

• **Το ΕΛΙΔΕΚ είναι, εν πολλοίς, δημιουργήμα σας. Πώς βλέπετε την πορεία του;**

Μαζί με άλλους, εργάστηκα εντατικά και χωρίς ιδιοτέλεια για τον σχεδιασμό του ΕΛΙΔΕΚ και διαπραγματεύθηκα τη χρηματοδότησή του από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Τώρα που άρχισε να λειτουργεί ο νέος θεσμός διαπιστώνω όμως κάποιες ανεξήγητες καθυστερήσεις. Για να γίνει πιο σαφές: δεν βλέπω κάποια προσπάθεια για να συνδεθεί η χρηματοδότηση του ερευνητικού οικοσυστήματος με την αποτύπωση του τοπίου και τη συγκρότηση του ενιαίου χώρου εκπαίδευσης-έρευνας. Και διερωτώμαι: Πώς θα σχεδιαστούν εστιασμένα προγράμματα χρηματοδότησης χωρίς να γνωρίζουμε επακριβώς ποια είναι η υφή του ελληνικού επιστημονικού σχηματισμού, ποιες είναι οι αδυναμίες και ποια τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του κάθε

πεδίου; Θα καταφύγουμε πάλι στη γνωστή μέθοδο του «κατ' εκτίμησης», δηλαδή δώσε τόσα στις θετικές και τόσα στις κοινωνικές επιστήμες γιατί έτσι φαίνεται ή γιατί έτσι ισχυρίζονται οι διάφοροι «παράγοντες» και τα λόμπι;

• **Ο κ. Μητσοτάκης στη Θεσσαλονίκη επέκρινε τις πρωτοβουλίες για την έρευνα και τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά. Θεωρεί το νέο πλαίσιο περιοριστικό. Και όχι μόνο για τους καθηγητές που, κατ' εκείνον, θα έπρεπε να μπορούν να ιδρύουν επιχειρήσεις.**

Μου φαίνεται περίεργο ότι αυτό το θέμα, το οποίο έχει τεθεί επανειλημμένα από όλες τις παρατάξεις, διατυπώνεται «αντιπολιτευτικά» και συσχετίζεται με τις πρόσφατες νομοθετικές πρωτοβουλίες. Οι σχέσεις εκπαίδευσης και παραγωγής αφορούν δύο μέρη. Αλλά μέχρι τώρα ούτε οι παραγωγικοί φορείς ούτε η εκπαιδευτική κοινότητα έχουν πάρει το ρίσκο να προτείνουν κάτι ολοκληρωμένο. Περιορίζονται σε ένα γενικόλογο ευχολόγιο, που διανθίζεται κατά καιρούς με διάφορα υπονοούμενα ή κατηγορίες. Αντιμετωπίζοντας αυτή την κατάσταση, το υπουργείο δημιούργησε πριν από μερικούς μήνες το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης

Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΣΕΚΑΑΔ), αναμορφώνοντας το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας. Ο στόχος ήταν ακριβώς αυτός: Να επεξεργαστούμε πολιτικές που αναβαθμίζουν τη σχέση εκπαίδευσης και παραγωγής χωρίς να υπάρχει η βαριά ατμόσφαιρα καχυποψίας που βαρύνει τον δημόσιο διάλογο κάθε φορά που προτείνεται κάτι καινούργιο. Ο κ. Μητσοτάκης και η υπόλοιπη αντιπολίτευση θα έπρεπε φυσιολογικά να χειροκροτήσουν αυτή την πρωτοβουλία.

• **Ποιοι είναι οι άμεσοι στόχοι του ΕΣΕΚΑΑΔ;**

Το ΕΣΕΚΑΑΔ έχει αποφασίσει να ασχοληθεί άμεσα με δύο ζωτικής σημασίας θέματα. Το πρώτο αφορά την κινητικότητα των φοιτητών εντός των ΑΕΙ. Αντίθετα με ό,τι συμβαίνει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και χώρες πέραν του Ατλαντικού, οι Έλληνες φοιτητές είναι απόλυτα εγκλωβισμένοι μέσα στα στενά περιθώρια των επιλογών που έκαναν ως υποψήφιοι στις πανελλαδικές εξετάσεις. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει καμία πρόνοια για «συνδυαστικά πτυχία», φοίτηση σε περισσότερα του ενός Τμήματα ή παρακολούθηση μαθημάτων σε άλλο ίδρυμα της επικράτειας (εσωτερικό Erasmus). Πρέπει να δούμε με προσοχή τι συμβαίνει σε άλλες

χώρες και να προτείνουμε μέτρα που ευνοούν την κινητικότητα των φοιτητών, χωρίς να υπονομεύεται η συνοχή του πτυχίου και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων.

Το δεύτερο θέμα αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση. Ο νόμος για την τριτοβάθμια εκπαίδευση που ψηφίστηκε πρόσφατα προβλέπει την ίδρυση διετών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης εντός των ΑΕΙ. Το μέτρο αποσκοπεί στη δημιουργία ποιοτικών μεταλλευτικών «σχολείων» που προσφέρουν δεξιότητες και επιστημονικό υπόβαθρο στους αποφοίτους των ΕΠΑΛ μέσα σε ένα ακαδημαϊκό περιβάλλον. Το συγκριτικό πλεονέκτημα των διετών προγραμμάτων είναι ότι τα τυπικά προσόντα των αποφοίτων θα είναι αυτομάτως πιστοποιημένα. Χρειάζεται όμως να προσδιοριστούν οι κατάλληλες ειδικότητες/γνωστικές περιοχές, έτσι ώστε να υπάρχει αντιστοιχία με τις νέες τάσεις στην αγορά εργασίας, να αποφεύγεται η λειτουργία αυτών των προγραμμάτων και να εξασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα με τα προγράμματα σπουδών στα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ. Ελπίζω μέσα στα επόμενα ένα-δύο χρόνια ν' αρχίσει η λειτουργία αυτών των προγραμμάτων. Και το λέω αυτό γιατί οι μαθητές των ΕΠΑΛ είναι μέχρι τώρα «παιδιά ενός κατώτερου Θεού».

ΟΟΣΑΝ να ακούσ τον Κυριάκο...

Ακραία νεοφιλελεύθερες οι συνταγές που υποδεικνύει ο διεθνής Οργανισμός για την εκπαίδευση στην τελευταία του έκθεση. Στο υπουργείο Παιδείας η «καυτή πατάτα»

► Της **ΑΝΝΑΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΚΗ**

...ώς μπορεί το εκπαιδευτικό σύστημα να συμβάλει στην οικονομική ανάκαμψη της χώρας; Λίγες ημέρες μετά την παρουσίαση του οράματος του προέδρου της Ν.Δ.

για την εκπαίδευση, η σχετική έκθεση του ΟΟΣΑ αποδεικνύει πως ο κ. Μητσοτάκης είχε μελετήσει πολύ καλά τις ακραία νεοφιλελεύθερες συνταγές του Οργανισμού οι οποίες, ανανεωμένες πλέον, κυκλοφορούν στην τελευταία του έκθεση, η οποία μόλις είδε το φως της δημοσιότητας. Αποκέντρωση με μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στην τοπική αυτοδιοίκηση, σχολική αυτονομία, αυξημένη λογοδοσία είναι το τρίπτυχο του γενικού κανόνα του ΟΟΣΑ, ο οποίος, ειδικά στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης, αποκτά ακόμα μεγαλύτερη κρισιμότητα.

Είναι βέβαιο πως ούτε το υπουργείο Παιδείας περίμενε διαφορετικές υποδείξεις ούτε ο ΟΟΣΑ θα μπορούσε να προτείνει κάτι λιγότερο. Ωστόσο, η ελληνική παρέμβαση για αναθεώρηση των προς εξέταση στοιχείων λόγω της εξέλιξης της κρίσης είχε δημιουργήσει προσδοκίες για διαφορές ανάμεσα στην έκθεση του 2011 και την τελευταία, που βασίστηκε σε δεδομένα του 2015. Ομως, ουδέν, πέραν των διαπιστώσεων για την παρούσα κατάσταση. Αντιθέτως, κρίνονται επιτακτικότερες οι προτεινόμενες λύσεις.

Μένει να φανεί πώς θα διαχειριστεί το ζήτημα το υπουργείο Παιδείας, το οποίο πάντως εξακολουθεί να κρατά τις αποστάσεις του. Ο ίδιος ο κ. **Γαβρόγλου** έχει πολλάκις αναφέρει ότι οι υποδείξεις του ΟΟΣΑ δεν είναι δεσμευτικές, ενώ πολλά στελέχη -προφανώς έχοντας γνώση- ήδη μιλούν τη δική τους γλώσσα. Δεν αναφέρονται σε αυτονομία σχολικών μονάδων, αλλά σε «παιδαγωγική αυτονομία», δεν μιλούν για μεταβίβαση αρμοδιοτήτων αλλά για ενίσχυση των σχολείων και επ' ουδενί για αξιολόγηση και λογοδοσία, αλλά για αποτίμηση εκπαιδευτικού έργου και βελτίωση. Οι διαφορές στην ουσία των κεντρικών αυτών εννοιών αποτυπώνονται στα αποτελέσματα των (συνεχών) διαπραγματεύσεων. Την ερχόμενη εβδομάδα, κλιμάκιο του ΟΟΣΑ επισκέπτεται το υπουργείο Παιδείας και, σύμφωνα με πληροφορίες, έχει σκοπό να προβεί σε εκτεταμένες συναντήσεις με φορείς και όργανα. Παράλληλα, συνεχίζονται και δεν πρόκειται να σταματήσουν οι συναντήσεις εκπροσώπων του υπουργείου με την τρόικα, η οποία με τη σειρά της δεν παύει να ελέγχει και να πιέζει για οτιδήποτε αλλάζει στο εκπαιδευτικό σύστημα.

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΗΤΣΟΣ

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

Για την αποκέντρωση

■ Η επίσημη ανάθεση αρμοδιοτήτων στους τοπικούς φορείς και νομοθετικών, οικονομικών και ανθρώπινων πόρων πρέπει να πραγματοποιηθεί σταδιακά και να συνδυαστεί με τις συνεχείς προσπάθειες για την ανάπτυξη της ικανότητας άσκησης νέων αρμοδιοτήτων. Αυτό θα μπορούσε να γίνει βαθμιαία, επιλέγοντας αρχικά μια πιλοτική περιοχή εφαρμογής της αποκέντρωσης όπου «ως πρώτο βήμα κάποια χαλάρωση του κεντρικού ελέγχου γύρω από το προσωπικό, τα αναλυτικά προγράμματα και τον προϋπολογισμό θα ήταν χρήσιμη».

Για την αυτονομία

■ Η ενίσχυση της σχολικής ηγεσίας είναι ένας κρίσιμος στόχος, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς. Οι ηγέτες των σχολείων πρέπει να διαθέσουν επαρκή χρόνο και άλλους πόρους για να αναπτυχθούν συνεργατικές προσπάθειες.

Για τη σύνδεση αποκέντρωσης-αυτονομίας-λογοδοσίας

1 Η αυτονομία των σχολείων, που συνδέεται με την υποχρέωση λογοδοσίας, μπορεί να βελτιώσει τα αποτελέσματα, όταν παρέχεται ικανότητα και υποστήριξη. Τα στοιχεία PISA 2012 υποδεικνύουν ότι το

94% των διευθυντικών στελεχών των σχολείων στις χώρες του ΟΟΣΑ μπορεί να αποφασίσει για τη χορήγηση κονδυλίων στο σχολείο τους, σε ορισμένες περιπτώσεις μαζί με τις εκπαιδευτικές αρχές. Τα σχολικά συστήματα θα πρέπει να επιδιώκουν να μεταβιβάσουν την εξουσία να διαχειρίζονται τοπικά τους πόρους, αλλά να κρατούν τα σχολεία υπεύθυνα για την πραγματοποίηση μαθησιακών αποτελεσμάτων και την ανάπτυξη ικανοτήτων και ισχυρής κουλτούρας αξιολόγησης και διαφάνειας.

2 Τα εκπαιδευτικά συστήματα που συνδυάζουν την αυτονομία και τον σχολικό ανταγωνισμό με τη δημοσίευση των δεδομένων επίτευξης των μαθητών τους τείνουν να αποδίδουν καλύτερα. «Η εισαγωγή μαθητικών εθνικών αξιολογήσεων μπορεί να ορίσει τα επίπεδα τα οποία όλοι οι μαθητές πρέπει να πετύχουν σε διαφορετικά στάδια της εκπαίδευσής τους και βοηθά στον εντοπισμό και στην υποστήριξη των μαθητών και των σχολείων που μένουν πίσω». Τίθεται ανάγκη διαμόρφωσης χρηματοδοτικής φόρμουλας για κάθε διαφορετική σχολική μονάδα (funding formula) που θα συναρτάται με διάφορους κοινωνικούς δείκτες (αλλοδαποί

μαθητές, μορφωτικό επίπεδο γονέων, δυσπρόσιτες περιοχές κ.ά.).

Για την αξιολόγηση

1 Ένα πιθανό αποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι η σύσταση ενός εθνικού ινστιτούτου αξιολόγησης, ως ανεξάρτητου φορέα στον τομέα της εκπαίδευσης, ενδεχομένως με τη συγχώνευση της ΑΔΙΠΠΔΕ, της ΑΔΙΠ και, ενδεχομένως, του ΕΟΠΠΕΠ (Εθνικός Οργανισμός για την Πιστοποίηση Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού).

2 Στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας ή / και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, εκτός από την Πορτογαλία και την Ελλάδα, διοργανώνονται εθνικές αξιολογήσεις (που μετρούν τη μάθηση των μαθητών, αλλά, αντίθετα από τις εξετάσεις, χωρίς επιπτώσεις στην εξέλιξη ή την πιστοποίηση).

Για τον ρόλο της κεντρικής κυβέρνησης

■ Παράλληλα με ορισμένα απαραίτητα βήματα της κεντρικής κυβέρνησης, η βελτίωση της εκπαίδευσης θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τις δράσεις διαφόρων ενδιαφερομένων σε όλη τη διάρκεια, με την κεντρική κυβέρνηση να παίζει συχνά ρόλο διευκόλυνσης.